

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Hallsbergs kommun

*Lars Dahlin
Certifierad kommunal
revisor*

*Kim Gustafsson
Angelica Birgersson
Revisionskonsult*

April 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	8

1. **Sammanfattning**

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- **Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?**

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- **Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?**

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målet för 2017 är uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2017 är delvis uppfyllda.

- **Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?**

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med *undantag för redovisning av bidrag från Migrationsverket, ej nyttjade medel som felaktigt reserverats*.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12:2) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av ev. resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-29 med justering 2018-04-06. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2018-04-03 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-23.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsansvarig.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas och nämnderna redovisar vissa nyckeltal för verksamheten.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas delvis men bör utvecklas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Årets investeringar uppgår till 58,3 mnkr (29,1 mnkr). De större investeringarna som genomförts är exploatering i Sköllersta och Vibytorpsområdet, paviljong Östansjö skola/förskola, om- och tillbyggnad Långängsskolan och ombyggnation Stocksätterskolan.

För att utveckla den samlade investeringsredovisningen föreslås att sammanställningen och redovisningen innehåller;

- Avvikelser i förhållande till budget har analyserats och kommenterats
- Det finns en uppföljning av ev större projekt avseende total budget, total kostnad samt prognos

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Balanskravet har uppfyllts och det finns inga tidigare negativa resultat att återställa.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning. Årets resultat är enligt årsredovisningen 30,2 mnkr. Vi bedömer dock att det finns vissa periodiseringsposter som ej är i enlighet med god redovisningssed vilket skulle innebära ett bättre resultat än vad som redovisas i årsredovisningen. Se kap resultaträkning och balansräkning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen med avvikelse för bl.a. felaktiga periodiseringar.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och inga underskott från tidigare negativa års resultat ska återhämtas. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017:

Finansiella mål	Utfall 2017	Måluppfyllelse
<u>Resultatmål</u> Det ekonomiska resultatet skall uppgå till 1,6 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.	3,60%	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att det finansiella målet uppfylls för 2017.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2017.

Årsredovisningen i Hallsbergs kommun är upprättad utifrån kommunens styrmodell och utgår från ett styrsystem med en vision, värdeord och strategiska områden d v s

- Hållbar Kommun
- Livslångt Lärande
- Allas Inflytande
- God Service

Fullmäktige har beslutat om 15 mål med 26 indikatorer kopplade till de fyra strategiska områdena. Målen är av övergripande karaktär men indikatorerna är något tydligare och

en del uppföljningsbara. Det framgår i årsredovisningen en bedömning av respektive indikator och mål. Vi noterar dock att det inte alltid finns en tydlig koppling till resultat för bedömning av måluppfyllelse. Det finns ingen tydlig samlad utvärdering av måluppfyllelsen för verksamheten för de övergripande målen. Det framgår också i årsredovisningen att det finns fortsatta behov av att utveckla mål, indikatorer för att förbättra uppföljning, analys och verksamhetsutveckling.

Av årsredovisningen framgår att 10 av 15 verksamhetsmål är uppfyllda (67 %), att 5 av 15 mål är delvis uppfyllda (33 %).

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målet för 2017 är uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2017 är delvis uppfyllda.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning. En fortsatt utveckling förordas vilket också framgår i årsredovisningen.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt kommunens intäkter med undantag för ersättningar från Migrationsverket. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 30,2 mnkr (23,1 mnkr). Resultat medför en positiv avvikelse mot budget med 14,6 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelser.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2017	Budget 2017	Budget-avvikelse	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter	301,8	282,5	19,3	284
Verksamhetens kostnader	-1084,9	-1064,5	-20,4	-1030,3
Jämförelsestörande post	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	-30,4	-35,5	5,1	-34,7
Verksamhetens nettokostnader	-813,5	-817,5	4,0	-781
Skatteintäkter	667,7	666,0	1,7	637,1
Generella statsbidrag och utjämning	182,3	178,6	3,7	174,3
Finansiella intäkter	2,5	0,1	2,4	3,3
Finansiella kostnader	-8,8	-11,6	2,8	-10,6
Årets resultat	30,2	15,6	14,6	23,1

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande väsentliga avvikelser noterats:

- Intäkter för migration har balanserats som skuldpost, vilket medför för lågt redovisade intäkter med 32 mnkr.

Vi betonar vikten av att rutiner kring och kontroll av periodiseringar i samband med bokslutet behöver utvecklas ytterligare.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen med några avvikelser. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Under året har kommunen vidtagit viss åtgärder för att anpassa sin redovisning till detta krav.

Avsättningar – Vissberga deponi. Under 2012 gjordes avsättningar till framtida åtgärder för lakvattenrening med 7 miljoner kronor för Vissberga deponi. Avsättningen finansierades från avfallsverksamhetens resultatutjämningsfond. För 2017 är avsättningen 11,5 mnkr. Någon nuvärdesberäkning av avsättningen är inte gjord.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Kortfristiga skulder är för högt redovisade med 32 mnkr. Överskott avseende verksamheten migration har balanserats och ej intäktredevisats.

I granskningen har som beskrivits ovan noterats avvikelser från god redovisningssed.

- Bidrag från Migrationsverket, ej nyttjade medel som felaktigt reserverats med 32 mnkr.

Av i årsredovisningen beskrivna redovisningsprinciper framgår att kommunen med några undantag tillämpar rekommendationer från rådet för kommunal redovisning.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Noter bör utvecklas. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns i allt väsentligt.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Detaljgranskning har ej skett i årsredovisningen. En del poster har granskats översiktligt i samband med genomgång av balansräkning.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande med avvikelse för redovisning av migrationsverksamheten.

2018-04-06

Lars Dahlin
Uppdragsledare/projektledare